

Q.P. Code : 32369**[Time: 2½ Hours]****[Marks:75]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Draw neat and clear diagrams wherever necessary.

- Q. 1** Attempt **any two** of the following: **(15)**
- a) Explain Heckscher-Ohlin theory of international trade.
 - b) Discuss different types of terms of trade.
 - c) Explain the various gains from international trade.
- Q. 2** Attempt **any two** of the following: **(15)**
- a) Explain the causes of disequilibrium in the balance of payments.
 - b) Discuss India's Balance of Payments position since 1991.
 - c) Explain the agreements on TRIPS and TRIMS under WTO.
- Q. 3** Attempt **any two** of the following: **(15)**
- a) Explain the arguments for and against fixed exchange rate system.
 - b) State and explain spot and forward exchange rates with suitable examples.
 - c) Explain the concepts of Hedging and Speculation in foreign exchange market.
- Q. 4** Attempt **any two** of the following: **(15)**
- a) Explain the determination of foreign exchange rate with the help of demand for and supply of foreign exchange.
 - b) Critically evaluate the purchasing power parity theory.
 - c) Discuss the role of RBI in foreign exchange rate management since 1991.
- Q. 5** A) State with reasons, whether the following statements are true or false. **(any four)** **(08)**
- i) Factor intensity is measured in absolute terms.
 - ii) Reciprocal demand does not affect terms of trade.
 - iii) Balance of payments records only the payments made by a country to the rest of the world.
 - iv) A chronic and persistent long term disequilibrium is called 'Fundamental Disequilibrium'.
 - v) Under "free float" the central bank controls exchange rate.
 - vi) Flexible exchange rate leads to more speculation.
 - vii) Import of capital generates supply of foreign exchange.
 - viii) India has full convertibility of rupee on capital account.

Q.P. Code : 32369**B) Choose the correct answer and rewrite the sentences. (any seven) (07)**

- i) According to Ricardo, international trade is beneficial under _____.
 - a) Absolute cost difference b) Comparative cost difference
 - c) Equal differences in cost d) None of the above
- ii) According to Heckscher – Ohlin theory, product price depends on _____.
 - a) factor intensity b) factor abundance
 - c) factor cost d) All of the above
- iii) An offer curve _____.
 - a) differs from an usual demand curve only
 - b) differs from an usual supply curve only
 - c) differs from both usual demand and supply curve
 - d) is like demand and supply curves
- iv) In the balance of payments external borrowing is treated as _____.
 - a) autonomous flow b) accommodative flow
 - c) invisible flow d) none of the above
- v) _____ is not the cause of deficit in the balance of payments.
 - a) Increase in imports b) Fall in exports c) Capital outflows d) Capital inflows
- vi) Under WTO agreement _____ is deals with trade in services.
 - a) GATS b) TRIPS c) TRIMS d) All of the above
- vii) Under flexible exchange rate system, the exchange rate is determined by _____.
 - a) the central bank b) the forex market
 - c) the government d) all of the above
- viii) Arbitrage in the foreign exchange market refers to _____.
 - a) arbitrary exchange rate between the two markets.
 - b) purchase and sale of an asset for the same price
 - c) Purchase of currency in a low price market and its sale in a higher price market
 - d) none of the above
- ix) Under the “managed float” the Central Bank of a country intervenes to _____.
 - a) purchase foreign exchange
 - b) sell foreign exchange
 - c) purchase and sell foreign exchange as per the requirement
 - d) none of the above
- x) LERMS was introduced in _____.
 - a) 1991 b) 1980 c) 1992 d) 2000
- xi) Under Sterilized intervention policy, RBI will _____.
 - a) Use OMO b) Purchase foreign currencies c) sell foreign currencies d) none of the above
- xii) A currency that is universally accepted is known as _____.
 - a) nominal currency b) vehicle currency c) depreciated currency d) none of the above

Q.P. Code : 32369

[वेळ: $2\frac{1}{2}$ तास]

[गुण: ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे संपूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र. १ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे हेक्चर ओहलीन प्रतिमान स्पष्ट करा.
 ब) व्यापारशर्तीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 क) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे विविध फायदे स्पष्ट करा.

प्र. २ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

- अ) व्यवहारशेष्ठातील असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा.
 ब) भारताचे १९९१ पासूनचे व्यवहार शेषामधील शिल्लकी वर चर्चा करा.
 क) जागतिक व्यापार संघटनेचे TRIPs (ट्रिप्स) आणि TRIMs (ट्रिम्स) हे करार स्पष्ट करा.

प्र. ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

- अ) स्थिर विनिमय दराच्या बाजूने आणि विरोधी मुद्दे स्पष्ट करा.
 ब) हजर आणि वायदा विनिमय ह्या संकल्पना योग्य उदाहरण देऊन स्पष्ट करा.
 क) विदेश विनिमय बाजारातील बचाव व्यवस्था आणि सट्टेबाजी या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र. ४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

- अ) विदेशी विनिमयाच्या मागणी व पुरवठ्याच्या आधारे विदेश विनिमयाचे निश्चितीकरण स्पष्ट करा.
 ब) क्रयशक्ती समता सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
 क) १९९१ पासूनचे RBI चे विदेश विनिमय दराच्या व्यवस्थापनेच्या भूमिकेवर चर्चा करा.

प्र. ५ अ) खालील विधाने चूक की बरोबर हे सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही चार) (०८)

- i) घटक तीव्रता ही निरपेक्षपणे मोजली जाते.
 ii) अन्योन्य मागणी ही व्यापारशर्तीवर परिणाम करित नाहीत.
 iii) व्यवहारतोलात फक्त देशामार्फत उर्वरित जगाला देण्यात येणाऱ्या देणीच्या नोंदी केल्या जातात.
 iv) दिर्घकालीन आणि सात्यत्य पूर्ण असमतोलास मुलभूत असमतोल असे म्हणतात.
 v) विनामुल्य लवचिकतेत मध्यवर्ती बँक विनिमय दर निश्चित करते.
 vi) लवचिक विनिमय दरामुळे सट्टेबाजीस अधिक उत्तेजन मिळते.

Q.P. Code : 32369

- vii) भांडवलाच्या आयातीमुळे परकीय चलनाचा पुरवठा वाढतो.
viii) भारतीय रुपया हा भांडवली खात्यावर पूर्ण परिवर्तनीय आहे.

ब) खालील विधानातून योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (कोणतेही ७)

(०७)

- i) रिकार्डोच्या मते आंतरराष्ट्रीय बाजार _____ अंतर्गत लाभदायक असतो.
अ) निरपेक्ष खर्च फरक ब) तुलनात्मक खर्च फरक
क) खर्चातील समान अंतर ड) यापैकी नाही
- ii) हेक्चर –ओहोलीन सिद्धांतानुसार उत्पादन किंमत _____ वर आधारित असते.
अ) घटक तीव्रता ब) घटक मुबलकता क) घटक खर्च ड) वरीलपैकी सर्व
- iii) प्रस्ताव वक्र _____ असतो.
अ) फक्त नेहमीच्या मागणीवक्रापेक्षा वेगळा
ब) फक्त नेहमीच्या पुरवठावक्रापेक्षा वेगळा
क) फक्त नेहमीच्या मागणीवक्र आणि पुरवठावक्रापेक्षा वेगळा
ड) फक्त नेहमीच्या मागणीवक्र आणि पुरवठा वक्रासारखा
- iv) व्यवहार तोलातील बहिर्गत कर्ज _____ म्हणून गणली जातात.
अ) स्वायत्त प्रवाह ब) जुळवून घेणारा प्रवाह क) अदृश्य प्रवाह ड) यापैकी नाही.
- v) _____ हे व्यवहार तोलातील असमतोलाचे कारण नाही.
अ) आयातीतील वाढ ब) निर्यातीतील घट क) भांडवल परतावा ड) भांडवली प्रवाह
- vi) जागतिक व्यापार संघटनेचा _____ हा करार सेवांच्या व्यापारांशी संबंधित आहे.
अ) GATS ब) TRIPs क) TRIMs ड) वरील पैकी सर्व
- vii) लवचिक विनिमय दर पद्धतीत विनिमय दर _____ निर्धारित करते.
अ) मध्यवर्ती बँक ब) परकीय विनिमय बाजार क) सरकार ड) वरीलपैकी सर्व
- viii) परकीय विनिमय बाजारातील मध्यस्थ म्हणजे _____.
अ) दोन बाजारातील अनियमित विनिमय दर
ब) मालमत्तेची समान दराने खरेदी विक्री
क) कमी किमतीच्या बाजारातून चलन खरेदी करून अधिक किंमत बाजारात विक्री करणे
ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ix) व्यवस्थापित तरलतेत मध्यवर्ती बँक _____ संदर्भात हस्तक्षेप करते.
अ) परकीय चलनाची खरेदी ब) परकीय चलनाची विक्री
क) परकीय चलनाची खरेदी विक्री ड) वरील पैकी कोणतेही नाही
- x) LERMs _____ या वर्षी अस्तित्वात आला.
अ) १९९१ ब) १९८० क) १९९२ ड) २०००

Q.P. Code : 32369

- xi) निर्बीजीकरण हस्तक्षेप धोरणात रिझर्व बँक ऑफ इंडिया _____ करते.
 अ) खुल्या बाजारातील व्यवहाराचा वापर
 ब) परकीय चलनाची खरेदी
 क) परकीय चलनाची विक्री
 ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- xii) सार्वत्रिक स्विकारार्हता असलेल्या चलनास _____ म्हणून ओळखले जाते.
 अ) सर्वसाधारण चलन ब) वाहक चलन क) अवमुल्यित चलन ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
